

поняття «інформаційно-телекомунікаційна мережа» полягає в необхідності більш глибокої диференціації і індивідуалізації кримінальної відповідальності за суспільно небезпечні форми протиправної поведінки, що здійснюються з їх використанням.

Перелік використаних джерел

1. Закон України «Про інформацію» [Редакція від 25.06.2016 р.]; [Електронний ресурс] // Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.

2. Шутова А.А. Кримінально-правова протидія інформаційним злочинам у сфері економічної діяльності: теоретичний і прикладний аспекти: дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.08 / А.А. Шутова. - Одеса, 2017. - 264 с.

3. Сафонов О.М. Кримінально-правова оцінка використання комп'ютерних технологій при вчиненні злочинів: стан законодавства та правозастосовчої практики, перспективи вдосконалення: дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.08 / О.М. Сафонов. - М., 2015. - 222 с.

4. Степанов-Егіянц В.Г. Сучасна кримінальна політика в сфері боротьби з комп'ютерними злочинами / В.Г. Степанов-Егіянц // Російський слідчий. - 2012. - № 24. - С. 43-46.

5. Летёлкін Н.В. Особливості кримінально-правової протидії злочинам, що вчиняються з використанням інформаційно-телекомунікаційних мереж (включаючи мережу «Інтернет»), в законодавстві країн англосаксонської правової сім'ї (на прикладі Великобританії та США) / Н.В. Летёлкін // Юридична наука і практика. - 2016. - № 2 (34). - С. 305-310.

Юлія Гурзель

*студентка третього курсу юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Сьогодні дуже часто ми чуємо про домашнє насильство, як турбує людство не один десяток років. Законодавчі норми встановлюють правила для запобігання цієї проблеми, проте сьогодні ця тема знову активно обговорюється у суспільстві і не дарма, адже за статистикою понад 3 мільйони дітей в Україні щороку спостерігають за актами насильства у сім'ї або є їхніми вимушеними учасниками, а майже 70% жінок піддаються різним формам знущань і принижень. Щорічно

близько 1500 жінок, і ця тенденція збільшується за останні три роки, помирають від рук власних чоловіків. Діти скривджених матерів у 6 разів схильніші до суїциду, а 50% – до зловживань наркотиками. Майже 100% матерів, які зазнали насильства, народили хворих дітей – переважно з неврозами, заїканням, енурезами, церебральним паралічем, порушенням психіки [1].

Зазначене підтверджує, що криміналізація домашнього насильства є позитивним кроком на шляху протидії цьому негативному соціально-правовому явищу. Так, відповідно до ст. 126-1 КК України домашнє насильство, тобто умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи, - карається громадськими роботами на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до двох років [3, с. 69].

З позиції кримінології, для попередження та зменшення рівня злочинності необхідно визначитися з основними причинами та умовами цього явища. Це стосується й домашнього насильства. Статистика свідчить, що здебільшого постраждалими від домашнього насильства є люди похилого віку, діти та жінки. Опитування останніх, свідчить, що серед головних причин знуцання над ними стали: алкоголізм або пияцтво когось із членів родини; безкарність, невизнання законом насильства в родині злочином (опитування проводилося до прийняття нового закону); більше половини опитаних (54,3%) відзначили, що великий вплив на формування агресивної поведінки справляє виховання батьків, а також жорстокість, пережита або бачена в дитинстві [2, с. 11].

Варто зауважити, що серед причин того, що постраждалі не звертаються до правоохоронних органів, є – страх помсти з боку “кривдника”, страх знечестити сім'ю, відчуття особистої вини, почуття сорому, низька самооцінка, самопожертва заради дітей, фінансова залежність тощо.

Якщо говорити про важливість профілактики домашнього насильства, то головну увагу варто приділяти наступним аспектам:

1. популяризація здорового способу життя з метою зменшення рівня вживання алкогольних напоїв. Майже у всіх випадках після перевірки поліцейські оформили протоколи про адміністративне

правопорушення за ознаками правопорушення, передбаченого ст. 173-2 КУпАП;

2. популяризація нетерпимості домашнього насильства, та інформування громадян через всі можливі засоби комунікації, куди можна та треба звертатися у разі існуючої проблеми;

3. увага державних органів має спрямовуватися на психологічну допомогу та роботу як з жертвами, так і кривдниками, адже агресивна, жорстока поведінка в родині базується, в першу чергу, на психологічних чинниках [3].

Варто додати, що найпоширенішими видами домашнього насильства є ревності, відмова потерпілої особи продовжувати стосунки, самоствердження, сексуальні спонукання, помста на побутовому ґрунті. На підставі вивчення матеріалів кримінальних проваджень та повідомлень у ЗМІ можемо розробити узагальнений кримінологічний портрет особи злочинця, що вчиняє незаконне позбавлення волі у побутовій сфері: це раніше не судимий, неодружений (розглядуваний злочин частіше вчиняється щодо співмешканок, що проживають з чоловіком однією сім'єю, але не перебувають в офіційно зареєстрованому шлюбі), непрацюючий чоловік у віці від 30 до 49 років, з середньою освітою, який схильний до зловживання алкоголем, імпульсивний, схильний до жорстокості. Серед перспективних заходів запобігання розглядуваним діянням: поступове забезпечення гендерної рівності і боротьба з глибоко вкоріненими гендерними стереотипами; підвищення рівня соціальної культури, зростання рівня духовності і моральності суспільства; формування негативного ставлення до фактів домашнього насильства та до осіб, які його вчиняють; ефективна боротьба з алкоголізмом і пияцтвом [4].

Щоб вирішити таку «болючу» тему домашнього насильства слід застосовувати спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству: терміновий заборонний припис стосовно кривдника, обмежувальний припис стосовно кривдника, взяття кривдника на профілактичний облік, проведення з ним попереджувальної роботи та направлення кривдника на проходження програми для кривдників.

Однак вчені та практики прийшли до висновку, що існуючі законодавчі норми не виконували належно свої функції. Таким чином, ще потрібно багато над чим працювати. Однак маємо чітке розуміння, що проблема домашнього насильства більше не є проблемою окремої родини, це проблема усієї країни. Ідентифікація кожного випадку, орієнтація на потреби постраждалої особи, невідворотність

покарання для кривдника та запобігання новим інцидентам домашнього насильства – наш фокус уваги.

Перелік використаних джерел

1. Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 18.05.2018 р. № 1/11-5480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5480729-18> (дата звернення: 12.05.2019).

2. Циганчук Т. В., Лях Д. Д. Причини та наслідки насильства над жінкою в сім'ї. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3530/1/2.pdf> (дата звернення: 15.05.2019).

3. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 1 вересня 2020 року: (ОФІЦ. ТЕКСТ). – К.: ПАЛИВОДА А. В., 2020. – 264 с. – (Кодекси України)

4. Бабенко А. М., Бусол О. Ю., Костенко О. М. та ін. Криминологія : підручник за заг. ред. Ю. В. Нікітіна, С. Ф. Денисова, Є. Л. Стрельцова. 2-ге вид., переробл. та доп. Харків: Право, 2018. 416 с.

Анастасія Демків

*студентка магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

ЗДІЙСНЕННЯ ПРОКУРОРОМ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КЕРІВНИЦТВА ДОСУДОВИМ РОЗСЛІДУВАННЯМ

Обраний Україною євроінтеграційний курс має на меті імплементацію у вітчизняну юриспруденцію найкращих інститутів кримінального провадження, що достатньо тривалий час успішно функціонують у зарубіжних країнах. Кримінальний процесуальний кодекс України 2012 року удосконалив майже всі стадії кримінального процесу, не оминувши й правового статусу всіх суб'єктів, які беруть участь у кримінальних процесуальних правовідносинах. Особливу роль серед учасників кримінального провадження завжди відігравав, відіграє та буде відігравати прокурор.

Діяльність прокурора у кримінальному процесі є однією із заporук успішного виконання завдань і дотримання основоположних засад кримінального провадження. До того ж законодавець уперше при нормативному врегулюванні діяльності прокурора на законодавчому рівні вжив поняття „процесуальне керівництво